

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**

Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Kamerbrief ondersteuning en dossiers van geadopteerden

Datum

28 februari 2025

Onze referentie

6181703

Bijlage(n)

5

Bijlagen

1. Kamerbrief
2. juridisch kader overdracht afstands- en adoptiedossiers
3. advies Landsadvocaat inzage afstands- en adoptiedossiers
4. groslijst inventarisatie ondersteuningsbehoeften
5. evaluatierapport Regioplan Subsidieregeling belangenorganisaties interlandelijk geadopteerden

1. Aanleiding

Op 16 april 2024 heeft de Tweede Kamer een motie van het lid Van Nispen (SP) en Tseggai (GL/PvdA) aangenomen met betrekking tot interlandelijke adoptie, waarin de regering wordt verzocht om onder meer:

- * met voorstellen te komen om meer hulp en ondersteuning te bieden aan geadopteerden die dat wensen, zoals hulp bij en een vergoeding voor het herstellen van de oorspronkelijke naam, nationaliteit en correcte geboorteakte en psychologische hulp voor wie dat nodig heeft, en;
- * te zorgen voor laagdrempelige en onbeperkte toegang tot het eigen dossier van geadopteerden.¹

Daarnaast is op 16 april 2024 door uw Kamer een motie aangenomen van het lid Van Nispen (SP) en het lid Ellian (VVD) met betrekking tot binnenlandse afstand en adoptie, waarin de regering onder meer wordt verzocht om:

- * een uiterste inspanning te leveren om te bewerkstelligen dat alle dossiers en archieven hierover van overheids- en private instellingen naar het Nationaal Archief overgedragen worden, en;
- * ervoor te zorgen dat er voor de betrokken afgestane en afstandsmoeders gezamenlijk onbeperkte en volledige toegang is tot zowel het eigen afstands- als adoptiedossier, en slechts indien nodig hiervoor een wetswijziging voor te bereiden.²

Aanvankelijk is toegezegd dat de Tweede Kamer uiterlijk in het najaar van 2024 zou worden geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van deze moties. Gelet op een aan de Landsadvocaat gevraagd advies en de evaluatie van de

¹ *Kamerstukken II 2023/24, 33836, nr. 93.*

² *Kamerstukken II 2023/24, 33836, nr. 94.*

Subsidieregeling, waarvan de resultaten pas in 2025 konden worden aangeleverd, is in overleg met u besloten om de Kamer uiterlijk in februari 2025 nader te informeren. Dit is aan de Kamer medegedeeld in het kader van de begrotingsbehandelingen. Met bijgevoegde brief doet u de toezegging gestand en wordt de Kamer tijdig geïnformeerd met oog op het Commissiedebat Personen- en Familierecht op 12 maart aanstaande.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Datum
28 februari 2025

Onze referentie
6181703

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd in te stemmen met bijgevoegde voortgangsbrief aangaande bovengenoemde moties.

3. Kernpunten

Voor de uitvoering van de motie ten aanzien van *interlandelijke adoptie* bouwt u ten eerste voort op de ingezette lijn die ook met de Kamer is afgestemd, te weten door een duurzaam ondersteuningsaanbod te bieden. Daarbij wordt bewust de keuze gemaakt niet over te gaan tot het bieden van een individuele vergoeding of compensatie. Dat doet u door het bestaande aanbod van INEA³ te evalueren en waar nodig te versterken (onder andere met de inzet op zoektochten en psychosociale ondersteuning), alsook door het versterken van het aanbod van belangenorganisaties voor interlandelijk geadopteerden via een subsidieregeling die recent is geëvalueerd.

Daarbij vraag ik aandacht voor de voorgestelde pilot tot het verstrekken van DNA-kits via INEA. Zoals op 17 januari jongstleden met u besproken, bevindt deze pilot zich in een grijs gebied tussen het collectieve aanbod en een individuele tegemoetkoming. De pilot komt evenwel tegemoet aan een breed gedeelde behoefte onder geadopteerden en vormt een concrete aanvulling op het collectieve ondersteuningsaanbod op korte termijn, waarvan iedere geadopteerde desgewenst gebruik van kan maken, en die met beperkte middelen en binnen de huidige kaders van de begroting kan worden gerealiseerd. De pilot kan inzicht bieden in het bereik en de resultaten van de inzet van DNA-kits en de vraag of dit een effectief onderdeel kan zijn van het verbreden van het duurzame ondersteuningsaanbod van INEA.

Nieuw is voorts de aandacht voor herstel van identiteitsgegevens. U kondigt in het kader van het traject tot wijziging van de adoptiewetgeving aan te onderzoeken of het wijzigen van voor- en achternaam en wijziging of vaststelling van geboortegegevens kan worden vereenvoudigd. In het gesprek op 17 januari jongstleden toonde u zich positief over deze 'one stop shop-gedachte'.

Daarnaast biedt u in het licht van beide moties over *interlandelijke adoptie en binnenlandse afstand en adoptie* met deze brief inzicht in de juridische kaders en mogelijkheden tot overdracht van en inzage in afstands- en adoptiedossiers. In de bijlagen zijn een juridisch kader ten behoeve van de overdracht van de dossiers en een advies van de Landsadvocaat met betrekking tot de inzage daarvan bijgevoegd. Deze inzichten worden meegenomen in het wetgevingstraject tot wijziging van adoptiewetgeving en in het project gericht op de borging en het zoveel mogelijk centraliseren van de adoptiedossiers bij het Nationaal archief.

³ INEA is in 2023 opgericht en vormt in navolging van de aanbeveling van commissie Joustra het centrale loket en expertisecentrum in Nederland voor interlandelijke geadopteerden.

4. Toelichting*

4.1. Politieke context

Naar aanleiding van het commissiedebat over familierechtelijke onderwerpen op 3 april 2024 zijn beide moties ingediend en aangenomen. Op 14 juni 2024 heeft uw ambtsvoorganger de Tweede Kamer geïnformeerd over de wijze waarop u hier uitvoering aan zult geven. Met bijgevoegde brief informeert u de Tweede Kamer over de voortgang.

Deze moties zijn tegelijkertijd aangenomen met de motie van het lid Van Nispen (SP) waarin de regering wordt verzocht met een nieuw plan te komen voor zorgvuldige afbouw van interlandelijke adoptie. U heeft op 9 december 2024 een afbouwplan gepresenteerd aan de Tweede Kamer.

De Commissie De Winter voert op dit moment een onafhankelijk onderzoek uit naar de geschiedenis van binnenlandse afstand en adoptie in de periode 1956-1984. De uitkomsten hiervan vertonen enige vertraging ten opzichte van de eerder met u gecommuniceerde planning en worden inmiddels verwacht in juni 2025. Mogelijk wordt met de in de brief opgenomen maatregelen (bv inzake overdracht en toegang dossiers) reeds invulling gegeven aan enkele aanbevelingen van de Commissie.

4.2. Financiële overwegingen

Voor de uitvoering van beide moties is niet in extra financiële dekking voorzien. De verbeteringen moeten dan ook worden bekostigd vanuit de huidige kaders vanuit de begroting van Justitie en Veiligheid, artikel 34 Straffen en Beschermen en zijn daarmee begrensd. Dit kan resulteren in teleurstelling bij geadopteerden en Kamerleden.

4.3. Juridische overwegingen

De afbouw van interlandelijke adoptie vereist een wetswijziging. Binnen dit traject wordt onderzocht welke wettelijke grondslag nodig is voor de overbrenging van private adoptiedossiers aan JenV, worden de aanbevelingen van de Landsadvocaat gezien om, waar juridisch mogelijk, belemmeringen bij inzage van dossiers zoveel mogelijk te beperken en worden voorzieningen onderzocht ter ondersteuning van geadopteerden, zoals een eenvoudiger vorm van herstel van identiteitsgegevens.

De dossiers van de voormalige (private) bemiddelaars Stichting Flash, Afrika en Bemiddeling Adoptie zijn in het verleden aan JenV overgedragen. Nu op dit moment een wettelijke grondslag ontbreekt om dossiers van private organisaties over te kunnen dragen aan JenV. Daarvoor is aandacht in het wetgevingstraject. Niet achterhaald is kunnen worden op basis van welke grondslag voornoemde dossiers in het verleden aan JenV zijn overgedragen.

4.4. Krachtenveld

De beleidsontwikkelingen op het terrein van interlandelijke adoptie raken interlandelijk geadopteerden (ruim 40.000 in Nederland), (aspirant)-adoptief ouders en verschillende partijen die actief zijn in de adoptieketen in binnen- en buitenland.

De beleidsontwikkelingen op het terrein van binnenlandse afstand en adoptie raken zowel binnenlandse geadopteerden (circa 20.000) als de afstandsouders.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Datum
28 februari 2025

Onze referentie
6181703

Het veld is gepolariseerd en kenmerkt zich door enorme betrokkenheid, verschillende perspectieven op adoptie en veel (social) media-activiteit. Er is met name onder geadopteerden sprake van een zeer actieve groep die zich inzet voor meer aandacht, (financiële) ondersteuning en rechten. U heeft gesproken met de Adviesraad en de Redactieraad van INEA, waarin geadopteerden en adoptieouders zijn vertegenwoordigd, over onder andere ondersteuningsbehoeften. U heeft aangegeven om agenda technische redenen geen mogelijkheden te zien om voorafgaande aan het commissiedebat op 12 maart aanstaande in gesprek te gaan met geadopteerden over de voorgestelde verbrede ondersteuningsmogelijkheden en beperkingen.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Familie

Datum
28 februari 2025

Onze referentie
6181703

4.5. Strategie

Nvt

4.6. Uitvoering

Voor de uitvoering van de moties hebben er meerdere gesprekken plaatsgevonden, te weten met (belangenorganisaties van) betrokkenen, met INEA, het expertisecentrum voor interlandelijke adoptie, met het Nationaal Archief en met het ministerie van OCW.

Deze gesprekken waren onder andere bedoeld om in kaart te brengen welke ondersteuningsbehoeften er zijn, aanvullend op het huidige aanbod. Dit heeft geleid tot een voorstel voor verbetering daarvan, binnen de mogelijkheden die er zijn (financieel, haalbaarheid, uitvoerbaarheid).

4.7. Implementatie

De uitwerking zal worden opgepakt in verbinding met de betrokken uitvoeringsorganisaties, waaronder INEA en het Nationaal Archief. Met de (belangengroepen voor) interlandelijk geadopteerden worden met enige regelmaat reflectiebijeenkomsten over uiteenlopende onderwerpen gehouden.

4.8. Communicatie

Op het moment van verzending van deze brief, zal deze ook worden gedeeld met de bij ons bekende belangenorganisaties voor geadopteerden en afstandsmoeders.

4.9. Ontwikkelingen hiervoor

Naar aanleiding van het rapport van de commissie Joustra in 2021 is ingezet op ontwikkeling en versterking van het ondersteuningsaanbod voor geadopteerden. Dit heeft in 2023 geleid tot de oprichting van INEA, het expertisecentrum voor interlandelijke adoptie. Ook is er een subsidieregeling vastgesteld, om belangenorganisaties voor interlandelijk geadopteerden en hun ondersteuningsaanbod te versterken.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.
